

Briuselis, 2018 08 06
COM(2018) 575 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Europos Sąjungos kaip nuolatinės stebėtojos dalyvavimas Ramiojo vandenyno bendrijoje (RVB)

Įvadas

Ramiojo vandenyno regionui priklauso 15 valstybių iš Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybių grupės ir keturios užjūrio šalys ir teritorijos (UŠT). Bendrą regiono plotą sudaro 580 000 km² žemės ir plati apytikriai 30 milijonų km² išskirtinė ekonominė zona (IEZ); bendras gyventojų skaičius yra apie 12 mln., iš jų – daugiau kaip 500 000 ES piliečių.

ES Ramiojo vandenyno regione turi strateginių interesų. ES ir 15 Ramiojo vandenyno valstybių iš AKR grupės kartu sprendžia kovos su klimato kaita ir kitus pasaulinius klausimus, įskaitant vandenynų valdymą. Ramiojo vandenyno regione ES taip pat esama ekonomikos ir prekybos galimybių, visų pirma susijusių su žuvininkyste¹ ir mineraliniais ištekliais. Glaudesni ryšiai su Ramiojo vandenyno šalimis taip pat padėtų stiprinti ES bendradarbiavimą su šio regiono šalimis Australija ir Naująja Zelandija.

Ramiojo vandenyno regione yra galimybių koordinuotai ir visapusiškai panaudoti įvairiausias ES išorės veiksmų komponentus, įskaitant bendrą užsienio ir saugumo politiką, ES plėtros politiką ir ekonominę diplomatiją. Kadangi labai nedaug ES valstybių narių turi atstovybes Ramiojo vandenyno šalyse, sutvirtinus ryšius su Ramiojo vandenyno bendrija (toliau RVB), anksčiau vadinta Pietų Ramiojo vandenyno komisija, būtų galima taip pat sustiprinti ES bendradarbiavimą su Ramiojo vandenyno šalimis.

Dalį savo regioninių ir dvišalių programų ES įgyvendina pasitelkdama regionines organizacijas Ramiojo vandenyno regione. RVB yra pagrindinė ES programų įgyvendinimo organizacija Ramiojo vandenyno regione. 2016 m. vasario 11 d. RVB laišku ES delegacijos Ramiojo vandenyno regione Fidžyje vadovui pakvietė ES tapti nuolatine stebėtoja. Tai galimybė plėtoti ES ir RVB partnerystės ryšius ir stiprinti ES politinį dialogą su RVB regioniniais klausimais.

Ramiojo vandenyno bendrija (RVB)

RVB įkurta 1947 m. Kanberos susitarimu. Tai pagrindinė regioninė įgyvendinanti organizacija, ji atlieka aktyvų vaidmenį užtikrinant įtraukią Ramiojo vandenyno regiono plėtrą, bendradarbiavimą ir integraciją. Šiuo metu jai priklauso 26 narės: Amerikos Samoa, Australija, Kuko Salos, Mikronezijos federacinės valstijos, Fidžis, Prancūzija, Prancūzijos Polinezija, Guamas, Kiribatis, Maršalo Salos, Nauru, Naujoji Kaledonija, Naujoji Zelandija, Niujė, Marianos Šiaurinės Salos, Palau, Papua Naujoji Gvinėja, Pitkerno Salos, Samoa, Saliamono Salos, Tokelau, Tonga, Tuvalu, Jungtinės Amerikos Valstijos, Vanuatu ir Volisas ir Futūna.

Siekdama skatinti glaudesnę ir visapusiškesnę bendradarbiavimą su subjektais, nenorinčiais įgyti Ramiojo vandenyno bendrijos narių statuso arba neatitinkančiais jo reikalavimų, 2015 m. lapkričio mėn. RVB savo 9-ojoje konferencijoje priėmė naują politiką dėl narystės ir stebėtojo statuso [dokumentas SPC/CRGA 45 (15)], kuria nustatoma „Ramiojo vandenyno bendrijos nuolatinio stebėtojo“ kategorija.

¹ ES priklauso dviem Ramiojo vandenyno regioninėms žuvininkystės valdymo organizacijoms (RŽVO): Vakarų ir vidurio Ramiojo vandenyno žuvininkystės komisijai (WCPFC) ir Regioninei žvejybos pietų Ramiajame vandenyne valdymo organizacijai (SPRFMO), kuriose ji aktyviai prisideda prie ilgalaikio žuvininkystės išteklių išsaugojimo ir valdymo.

Pripažindamos koordinuoto požiūrio į vystymosi politiką bei programavimą svarbą, Europos Komisija ir RVB išplėtė savo bendradarbiavimą, 2015 m. birželio 16 d. pasirašydamos administracinį susitarimą dėl partnerystės sukūrimo². Šiomis aplinkybėmis Komisija buvo neoficialiai pakviesta kaip stebėtoja dalyvauti RVB metiniuose valdymo posėdžiuose. Priėmus Ramiojo vandenyno bendrijos naują politiką dėl narystės ir stebėtojo statuso, RVB 2016 m. vasario 11 d. pakvietė Europos Sąjungą tapti pirmąja Ramiojo vandenyno bendrijos nuolatine stebėtoja.

Ramiojo vandenyno bendrijos nuolatinio stebėtojo statusas

Nuolatinio stebėtojo statusas skirtas įtraukti subjektus Ramiojo vandenyno regione ir už jo ribų, kurie turi noro ir galimybių aktyviai bendradarbiauti su Ramiojo vandenyno bendrija, bet neturi narystės statuso arba neatitinka jo reikalavimų.

Kaip teigiama Ramiojo vandenyno bendrijos politikoje dėl narystės ir stebėtojo statuso (toliau – Politika), nuolatiniai stebėtojai gali tikėtis toliau nurodytų veiklos sąlygų.

1. Nuolatiniai stebėtojai gali dalyvauti Vyriausybių ir administracijų atstovų komitete³ (VAAK) ir konferencijoje⁴ bei kituose RVB posėdžiuose. Posėdžio pirmininkui leidus, jie gali dalyvauti diskusijose ir debatuose.
2. Nuolatiniai stebėtojai gali pateikti pasiūlymus Ramiojo vandenyno bendrijos konferencijos susirinkimuose. Šie pasiūlymai bus pateikiami Ramiojo vandenyno bendrijos narių sprendimui tik pareikalavus bent vienam Ramiojo vandenyno bendrijos nariui.
3. Posėdžio pirmininkas gali nuspręsti, kai tinkama, skirti nuolatiniam stebėtojui papildomo laiko atsakyti į klausimus dėl jo pateiktų nuostatų ar pasiūlymų.
4. Ramiojo vandenyno bendrijos narių ir RVB sekretoriato sprendimu nuolatiniai stebėtojai gali būti kviečiami dalyvauti valdymo įstaigos arba sekretoriato sukurtose darbo grupėse, laikantis įprastos tokių darbo grupių sukūrimą reglamentuojančios tvarkos.
5. RVB sekretoriatas tikisi pranešti visiems nuolatiniams stebėtojams apie Ramiojo vandenyno bendrijos ir jos sekretoriato rengiamus praktinius seminarus, seminarus ir kitus ad hoc susirinkimus ir parūpinti nuolatiniams stebėtojams su šiais renginiais susijusius kvietimus.

Nuolatinio stebėtojo statusas suteikiamas laikantis toliau nurodytos tvarkos, kuri yra išsamiai aprašyta Politikoje.

1. Pateikiamas rašytinis prašymas Ramiojo vandenyno bendrijos konferencijai, adresuotas sekretoriato generaliniam direktoriui, kuriame glaustai išdėstoma pareiškėjo padėtis pagal nuolatinio stebėtojo statuso kriterijus.

² Dokumentai registruoti Ares (2015) 2773568.

³ Vyriausybių ir administracijų atstovų komitetas (VAAK) yra Ramiojo vandenyno bendrijos konferencijos komitetas, kuris susirenka kartą per metus. Tais metais, kai konferencijos susirinkimas nevyksta, VAAK yra įgaliotas priimti sprendimus dėl valdymo.

⁴ Ramiojo vandenyno bendrijos konferencija yra organizacijos valdymo organas. Ji renkasi kas dvejus metus. Kiekviena šalis narė ir teritorija turi teisę į vieną balsą priimant sprendimus.

2. Prašymą įvertinęs sekretariatas pateikia rekomendaciją konferencijos pirmininkui ir visiems RVB nariams.
3. Prašymą įvertinęs Vyriausybės ir administracijų atstovų komitetas (VAAK) įpateikia rekomendaciją konferencijai.
4. Konferencija priima sprendimą bendru sutarimu.
5. Sekretariato generalinis direktorius apie sprendimą praneša pareiškėjui.

Tikimasi, kad nuolatiniai stebėtojai patys finansuos savo dalyvavimą Ramiojo vandenyno bendrijos posėdžiuose, tačiau pagal išimtį, numatytą Politikos 37 skyriuje, konferencijos sprendimu gali būti atsisakoma metinio įnašo į Ramiojo vandenyno bendrijos biudžetą, jei nuolatinis stebėtojas kitomis priemonėmis teikia didelę finansinę paramą RVB programoms. Atsižvelgiant į didelį ES finansinį indėlį šiame regione (žr. toliau), prašymas tapti nuolatine stebėtoja bus pateikiamas su sąlyga, kad konferencija netaikys reikalavimo dėl metinio įnašo į RVB biudžetą.

Nuolatinis stebėtojas tampa administracine tvarka. Pats savaime nuolatinio stebėtojo statusas nesuteikia jokių esminių teisių ir nesukuria jokių prievolių. Pagal Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnio 1 dalį Sąjungai RVB turi atstovauti Komisija.

Tikslai

Komisija ir RVB plėtoja ilgalaikį bendradarbiavimą ir remia Ramiojo vandenyno salų šalių ir teritorijų vystymąsi. Per Ramiojo vandenyno bendriją remiamais ES veiksmais iki šiol buvo sudaromos galimybės spręsti problemas ir skatinti susijusias galimybes, be kitų, šiose srityse: klimato kaitos, nelaimių rizikos mažinimo, žuvininkystės, prekybos plėtros, tvarios energetikos, kultūros, žmogaus teisių ir giliavandenių mineralinių išteklių. 2017 m. ES skyrė apie 160 mln. EUR Ramiojo vandenyno valstybių vystymosi programoms.

RVB regioniniai įgaliojimai glaudžiai susiję su tiksliniais Ramiojo vandenyno regiono sektoriais bei su ES paramos vystymuisi tikslais. RVB yra pati didžiausia ES įgyvendinimo partnerė Ramiojo vandenyno regione ir pagrindinė abipusius interesus skatinanti regioninė organizacija. Kasmet ES teikia RVB apie 30 mln. EUR. 2016 m. tai sudarė beveik 40 proc. RVB metinių išlaidų. Komisijos RVB teikiama didelė parama galima pagrįsti glaudesnę abiejų institucijų bendradarbiavimą.

Apskritai imant, nuolatinės stebėtojos statusas **suteikia ES galimybių padidinti Komisijos ir RVB veiksmų nuoseklumą ir veiksmingumą, taip pat gerinti jų kokybę, didinti matomumą ir poveikį. Tai taip pat padės sustiprinti Komisijos politinį dialogą su RVB dėl regioninių klausimų.** Be to, nuolatinės stebėtojos statusas sustiprins ES bendradarbiavimą su Ramiojo vandenyno bendrija, ir tai gali suteikti abipusės naudos atsižvelgiant į artėjančias derybas nustojus galioti Kotonu partnerystės susitarimui su AKR šalimis. Kadangi viena ES valstybė narė (Prancūzija) jau yra visateisė RVB narė (kaip Australija, Naujoji Zelandija ir Jungtinės Amerikos Valstijos), Komisijai tapus nuolatine stebėtoja ES bus sukurtos galimybės plėsti partnerystės ryšius šiame regione.

Išvada

RVB yra ir strateginė regioninė platforma, ir pagrindinė regiono partnerė, su kuria pageidautina plėtoti bendradarbiavimą abipusio intereso srityse, todėl Komisija ketina priimti

RVB kvietimą tapti nuolatine stebėtoja ES vardu. Oficialiame prašyme, kuris bus skirtas sektoriato generaliniam direktoriui, bus aiškiai įtraukta sąlyga, kad konferencija netaikys prievolės finansiškai prisidėti prie Ramiojo vandenyno bendrijos biudžeto.